

syksy 2025

Saarioispuolelainen

Pimeää, pimeää pimeää ja kuraista... Joululähestyminen, eikä vielä ole näkyvässä pakkasta ja lunta loihittamaan talvitunnelmaa. Pitänee vain laulaa tai kuunnella iki-ihana Valkoista joulua ja katsella älykoneen tekemiä lumisateisia talvikuvia. Ehkä joululähestyminen asuu jokaisessa meissä ystäväytenä, toisten huomioimisessa ja hyvän joulun toivotuksissa. Miten riemullinen tunne syntyisikään, jos joululähestyminen maa peittyisi valkoiseen vaippaan.

Muistan monta joulun aikaa, kun oli jännitysmomentti, pääseekö pukka reellä meitä tervehtimään. Ja melkein aina viimeistään aattoamuna tipahteli taivaalta valkoisia hiutaleita. Korvatunturilta ei tultu monenakaan joululähestymisenä helikopterilla tai autolla. Arpajaiset voisi järjestää, vaikka ensilumiarpojen voitot tuli jo ratkaistua.

Te, uudet ja vanhemmat Saarioispuolen asukkaat olette saaneet lukea Saarioispuolelaista 25 vuoden ajan. Tarinat, tapahtumat ja ajankohtaiset tiedotukset ovat saavuttaneet jokaisen kotitalouden. Erityisesti paikallisten palveluntuottajien lista on herättänyt kiinnostusta kyläyhteisöönkin. Olen saanut koottua vuosikerran kansioihin, jotka vien kyläyhdistyksen kirjahyllyyn urheilukentän koppiin. Niitä voi käydä selailemassa ainakin kesäaikaan Toimintatorstaisin. Olen parin vuoden ajan yrittänyt saada jonkun/joidenkin jatkamaan lehden tekoa, mutta vapaaehtoisia ei ole ilmaantunut. On todella harmi, että Saarioispuolen kyläyhdistys ry ei ole saanut aktiivista väkeä toimintaansa.

Pirkan kylät ry on tuonut esille kylätoiminnan tärkeyttä ja yhteisöllisyyden merkitystä. Lehdessä on artikkeli, jossa yhteisellä tekemisellä on suuri merkitys ihmisten hyvinvoinnille. Aikoinaan postikonttorin lakkauttaminen, koulun säilyttäminen ja moottoritienlinjaus olivat asioita, joihin saarioispuolelaiset reagoivat voimakkaasti. Koulu on vielä ja moottoritien saimme vastustuksesta huolimatta. Postin toimipisteet ovat kauppiaiden huolena.

Tarttis Maaseututori on pyörittänyt maakunnan väkeä ostoksilla jo 32 vuoden ajan. Saarioispuoli on laajalti tunnettu Pirkanmaalla aina Helsinkiä ja Oulua myöten. Kiitos koululähestymisen, että torilaiset ovat saaneet noin kerran kuussa rakentaa koulusta tunnelmallisen ja toimivan torimyymälän. 'Tarttis tehrä jotakin' oli monen saarioispuolelaisen mottona, kun maaseudulla huomattiin, että suoramyynnillä voisi ansaita vähän suolarahaa välittäjien pienenevien hintojen päälle. Löytyi käsityöläisiä ja leipojia. Tänä päivänä tällainen 'ittetehty' on vastapaino suurille kauppoille ja tuontitavaroille. Talkootyö ja hyvä yhteinen tekeminen on ollut tarttislaisten koossa pitävä voima.

Koululähestymisen ovat ahkeroineet joululähestymisen asioiden parissa. Lehden kuvitus syntyi heidän askarteluistaan ja kuvistostaan. HURMAAVIA. eikö vain?

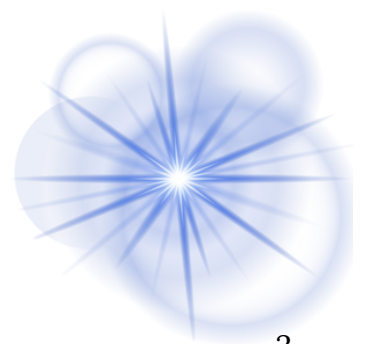

Levollista joululähestymisenä ja rauhallista uutta vuotta toivotan kaikille viimeisen tekemäni lehden kera. Jätän kaihoiset hyvästit Saarioispuolelaiselle.

Tämä oli nyt tässä.

Valoa pimeyteen ja näkyvyyttä kulkijoille toivat LähiTapiolalta koululaisille ja päiväkotilaisille saapuneet turvaliivit.

Tarttilan koulun perustamisesta.

Valkeakoskelle 1872 valmistuneen sillan kustannuksista keskusteltaessa laamanni August Blåfield ehdotti koulun perustamista Tarttilaan yhteisvoimin, jolloin sarioispuolelaisetkin osallistuisivat ilman riitaa sillan kustannuksiin. Esitys hylättiin. Vain Kustaa Rapola tuki ajatusta siten, että uusi koulu olisi tyttökoulu.

13 säätyläisen 755 äänellä kaatui 33 talollisen 480 äänen vastustus koulusta Tarttilaan. Tyttökoulu toteutui siten, että poikia siihen voitiin ottaa pienemmässä määrin. Sakasen talosta ostettu huoneisto sai aluksi toimittaa koulurakennuksen virkaa. Pian tehtiin päätös valtionavun anomisesta. Koulutkin nimettiin uudestaan: Tarttilan koulu Saarioispuolen kouluksi, kirkonpuolen Rauhalan kouluksi ja Metsäkansan Mahlajamäen kouluksi.

Koulun tueksi ompeluseura

Kouluhanke nosti kyläkunnassa talkoohengen. Tammikuussa 1873 Parkulla pidettiin arpajaiset, joiden puhdas tuotto oli 523,25 markkaa. Arpajaisista todettiin: ”säätyrajoitusta ei päästetty ovestakaan sisään.” ”Tanssien välissä nähtiin sivuhuoneissa herra ja talonpoika parrasta yhteentakertuneina, puhellen opin tarpeellisuudesta ja kuultiinpa joskus sanottavan Eläköön aiottu tyttökoulu.” Näin kertoo sanomalehti Hämmäläisessä nimimerkki H.P., jonka takana oli nuori isäntä ja koulun innokas kannattaja Heikki Parkku.

Asia eteni rivakasti, sillä jo 20 päivän päästä arpajaisista myönti Senaatti Sääksmäelle 400 maarkan vuotuisen avustuksen opettajien palkkaamiseen. Johtokunta teki kuntakokoukselle esityksen Tarttilan koulun uusimisesta. Sitäkin vastustettiin kustannusten vuoksi. Vain eversti von Konow ja varsinkin rovasti Dahlberg puolsivat asiaa ja 1884 koulutalo lopulta päätettiin rakentaa. Talo valmistui 1885 ja siinä oli myös voimistelu- ja käsityösalit.

Koulunsa tueksi naiset perustivat ompeluseuran, joka järjesti hyviksi koettuja arpajaisia ja tanssiaisia. Heti koulun valmistuttua lahjoitettiin näistä saatua tuloa koululle 402 markkaa.

Ompeluseura toimi yhtämittäisesti vuoteen 1922 asti. Sen toiminnan keskeisiä naisia olivat Serafia Judikkala ja suureksi koulun ystäväksi mainittu Leontine Rosvall, asemapäällikön vaimo, joka hankki varoja 1870-luvulla ja piti koulukeittolaa seuraavalla vuosikymmenellä. Siten monet varattomat oppilaat olivat tilaisuudessa saamaan välitunnilla lämpimän aterian. Sakasen pakarissa monet koulupojat yöpyivät ja säilyttivät eväänsä.

Naisopettajan palkka oli 400 ja miehen 600 markkaa. Kunnalta sai vapaan asunnon, polttopuut, ruuan, yhden lehmän, perunamaan sekä neljä tynnyriä viljaa, mikä vaihdettiin 100 markkaan rahaa vuonna 1878.

Ensimmäisen 50 vuoden aikana Tarttilan koulussa oli 22 opettajaa tai opettajakokelasta, kun päteviä ei löydetty lehti-ilmoituksillakaan. Pitkä aikainen opettajapari Sirkkola oli koulurakennuksen palaessa juuri muuttamassa pois.

Kun Evert Laine kirjoitti historiikin, oli Tarttilan koululla aihetta 50-vuotisjuhlaan.

Sääksmäen Sanomien ensimmäinen julkaistu kuva oli siis juhluvuodelta Tarttilan koulusta vuonna 1922.

Tässä ovat oppilaat ja opettajat kuvattuina 50-vuotiaan koulun portailla. Oven päällä on lehvin kirjoitettu 50.

Juhlavuoden kunniaksi Saarioispuolen maa- ja kotitalousseura ry kokoontui pelaamaan petankkia ja kahvittelemaan.

Onnea ja menestystä vuosia vielä eteenkin päin.

*MKS järjesti myös tunkanjalkapallo-ottelun koululaisia vastaan.
Oli vanhahtia ja vaarallisia tilanteita.*

Varautuvat ja kestävät kylätalot – yhdessä kohti resilienttiä Pirkanmaata

resilienssi=kyky pysyä toimintakykyisenä vaikeissa muutostilanteissa ja palautua niistä

Pirkan Kylät ry kokosi tiistaina 30.9. Nokian Tehdassaarelle reilut 70 kylätoimijaa, kuntien edustajaa ja kehittäjää pohtimaan, miten kylätalot voivat tulevaisuudessa toimia yhä vahvempina paikallisen resilienssin ja yhteisöllisyyden keskuksina.

Seminaari oli osa Pirkanmaan älykkäät kylätalot -hanketta, jonka tavoitteena on kehittää kylätaloista paitsi yhteisöjen sydämiä, myös arjen varautumisen ja kestävyuden solmukohtia. Hanketta rahoittaa Euroopan maaseuturahasto.

Kylissä jos missä on resilienssiä

Tilaisuuden avasi Nokian kaupungin elinkeinojohtaja Tiina Laakkonen, joka nosti esiin kylätoiminnan merkityksen turvallisuuden ja jatkuvuuden turvaajana.

Laakkosen mukaan kunnilla on paljon opittavaa siitä, miten varautumistilanteessa paikallisyhteisöt pystyvät tehokkaasti yhteistyössä kunnan viranomaisten kanssa tavoittamaan ihmiset nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Kyse on ennen kaikkea siitä, miten löydetään yhteiset, toimivat ja saavutettavat viestintäkanavat yhteisöille.

Kylät, kunnat ja varautuminen – yhteinen tehtävä

Suomen Kylät ry:n toiminnanjohtaja Suvi Louhelainen puhui kylien ja kuntien yhteistyön vahvistamisesta. “Yhteiskunnassamme käytävässä kansalaiskeskustelussa ja median uutisoinneissa turvattomuus ja epävarmuus nousevat päivittäin esille. Nokian tilaisuus on erinomainen esimerkki tapahtumasta, joka vahvistaa turvallisuuden tunnetta ja on osoitus myös siitä, kuinka paljon kansalaisjärjestöissä vapaaehtoisvoimin tehdään ja toimitaan yhteiskuntamme perusresilienssin vahvistamiseksi. Tässä korostuu erityisesti paikallisten yhdistysten, kunnan ja hyvinvointialueen rooli. Louhelainen painotti, että varautuminen ei ole vain viranomaisten vastuulla, vaan se on myös osallisuuden ja yhteisöllisyyden käytännön toteutusta paikallistasolla. Hän tiivistä sanomansa ytimekkäästi: “Jokainen kunta on juuri niin vahva kuin sen kylät, taajamat, kaupunginosat ja ihmiset yhdessä.”

Älykkäät kylätalot ja uudet toimintamallit

Jani Hanhijärvi, Pirkan Kylät ry:n Pirkanmaan älykkäät kylätalot -hankkeen projektipäällikkö, esitteli hankkeen vaikutuksia ja siihen valittujen kylätaloagenttien kokemuksia. Agentit kertoivat, miten digitaalisuus, energiaomavaraisuus ja tilojen monikäyttöisyys voivat tukea kylien kestävyyttä ja elinvoimaa.

”Kylien varautumis- ja turvallisuusasiat on nähtävä laajasti. Jo normaalioloissa näitä teemoja edistävät naapuriapu ja lähimmäisistä huolehtiminen. Ääripäässä ovat sitten poikkeusolot, jotka edellyttävät aivan omanlaisiaan toimia. Kylätoiminta luo turvallisuutta”, hän tiivisti.

Esityksessään Hanhijärvi korosti, että kylätalot ovat ”Pirkanmaan parhaiten hajautettu resurssi ja voivat kriisitilanteissa toimia monipuolisina tukikohtina – kokoontumis- ja tiedotuspaikkoina, vedenjakelupisteinä tai hätämajoitustiloina.”

Hankkeessa pilotoidaan kylätaloagenttien toimintamallia, varautumissuunnitelmien laatimista ja yhteistyötä kuntien kanssa.

Kohti uudenlaista yhteisöllisyyttä

Pirkanmaan hyvinvointialueen integraatiojohtaja Tuukka Salkoaho toi esiin, että yhteisöllisyyden vahvistaminen ei ole pelkästään sosiaalinen tavoite, vaan myös kansanterveyden ja turvallisuuden kysymys.

Tutkimukset osoittavat, että yksinäisyys ja sosiaalinen eristäytyneisyys lisäävät ennen aikaisen kuoleman riskiä jopa enemmän kuin useat tunnetut terveystekijät, kuten tupakointi, alkoholin liikkakäyttö tai liikkumattomuus.

Salkoahon mukaan yhteisöihin kuulumisen ja mahdollisuus osallistua ehkäisevät tehokkaasti näitä ilmiöitä ja lisäävät merkittävästi koettua hyvinvointia.

Miten kylien osallisuus voisi vahvistaa paikallista yhteenkuuluvuutta?

Tutkimusten mukaan kylien osallisuutta voidaan tukea monella tasolla, tiedon välittämisestä yhteiseen suunnitteluun, päätöksentekoon ja konkreettiseen toimintaan. Kylät voivat esimerkiksi ottaa käyttöön osallistavia suunnittelumenetelmiä ja yhteisiä kehittämisiltoja, tarjota nuorille näkyvän roolin paikallisessa päätöksenteossa ja tapahtumien järjestämisessä, hyödyntää digitaalisia osallistumisen välineitä sekä rakentaa yhteisöllisyyttä kulttuuritapahtumien, tarinoiden ja paikallisidentiteetin kautta.

Kyläasiamies Kaisa Vanhala kiitti erityisesti kyliä, jotka esittelivät tilaisuuden alussa omaa kylätoimintaansa ja toivat esiin konkreettisia esimerkkejä yhteisöllisyydestä, sekä kaikkia osallistujia. Vanhala korosti yli kuntarajojen ulottuvan yhteistyön merkitystä:

”Resilienssi ei synny yksin, vaan yhdessä tekemällä, luottamuksen ja keskustelun kautta.”

Pirkan Kylät ry:n sivuilta lisätietoa <https://www.pirkankylat.fi/alykkaat-kylatalot/>
<https://www.pirkankylat.fi/yhteystiedot/>

Miten Saarioipuolen väki varautuu?

LähiTapiola Loimi-Häme otti yhteyttä kesällä ja kertoi saaneensa vihjeen, että Saarioispuolen uimarantaan kaivataan pelastusrengasta.

”Tämän vuoden toinen lahjoittamamme pelastusrengas löysi paikkansa Valkeakosken Tarttilan uimapaikalta. Viestinnän ja markkinoinnin asiantuntijamme Vanessa Morchio luovutti renkaan Saarioispuolen Kyläyhdistyksen rahastonhoitaja Timo Haavistolle. Toivotamme turvallisia uinti- ja veneilyhetkiä Tarttilan rannalle!

Lahjoitus on osa Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton (SUH) Viisaasti vesillä -kampanjaa, joka edistää turvallisempaa liikkumista vesillä ja jäällä.”

Hiitiön uimarannan laituri on kunnostettu uusine portaineen. Kävijöitä kesän aikana on ollut jonkin verran. Venepaikat ovat kaikki käytössä. Talkooväki on myös siistinyt ympäristöä.

Saarioispuolen omista jutuista löytyy paikallishistoriaa kerrattavaksi tai opiskeltavaksi, niille, jotka ovat kiinnostuneita asuinpaikkansa menneisyydestä. Kirjoja on vielä myynnissä. Tarttis-torilta voi kysellä.

Kyläyhdistyksen kotisivut ovat osoitteessa:
saarioispuoli.yhdistysvain.fi

SAARIOISPUOLEN KYLÄPÄÄLLIKÖT

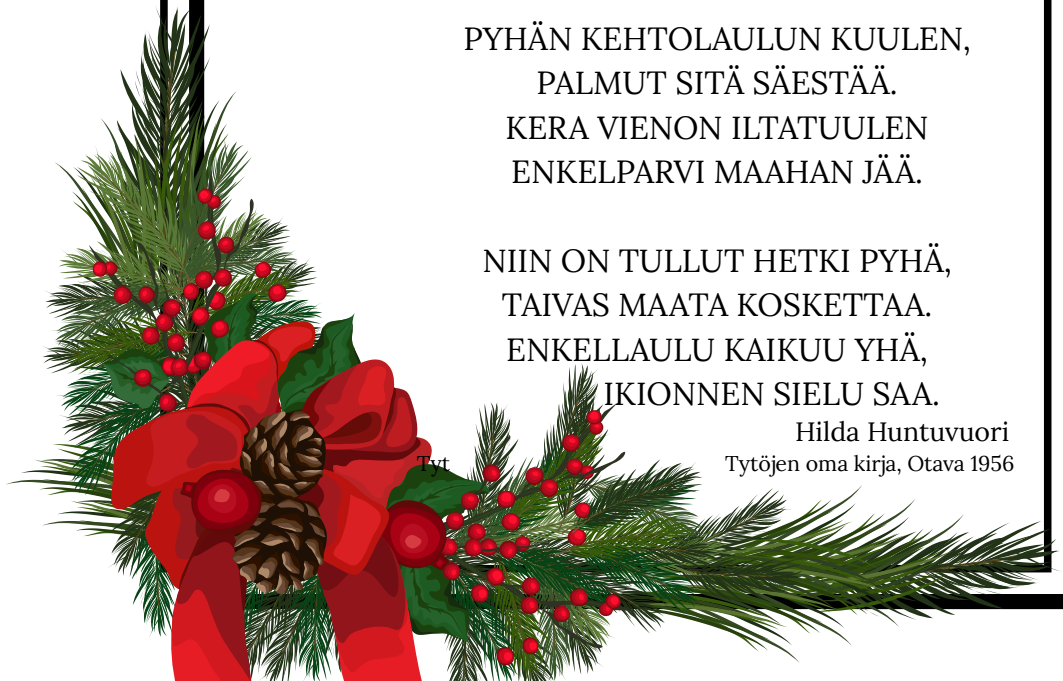
Itko: Pekka Hovila (p. 040 547 2030)
 Kalalahti: Helmi Kalalahti (p. 040 064 5024)
 Kantala ja Jutikkala:
 Juha Lehtonen (p. 050 345 1870)
 Kapakka: Heli Kauranen (p. 040 743 0538)
 Lahinen: Tarja Hänninen (p. 050 062 6411)
 Linnainen, Muntee ja Maatiala:
 Henna Laine (p. 040 554 7351)
 Munkeri: Tarja Welling (p. 040 502 8844)
 Sirkankulma, Rääkänpää:
 Timo Vuorinen (p. 044 722 5662)
 Sillantaka: Leena Saares (p. 050 317 3420)
 Tarttila: Tauno Vihonen (p. 040 062 4917)
 Uittamo, Päivölä, Saari, Hiitiö:
 Arja Alfthan (p. 050 590 3412)

J O U L U I L T A
 JOULUILTA, RAUHAN ILTA,
 METSÄ HILJAA HUMINOI.
 LOISTAA TAIVAAN TÄHTISILTA,
 KAIKKIALLA MUISTOT SOI.

PYHÄN KEHTOLAULUN KUULEN,
 PALMUT SITÄ SÄESTÄÄ.
 KERA VIENON ILTATUULEN
 ENKELPARVI MAAHAN JÄÄ.

NIIN ON TULLUT HETKI PYHÄ,
 TAIVAS MAATA KOSKETTA.
 ENKELLAULU KAIKUU YHÄ,
 IKIONNEN SIELU SAA.

Hilda Huntuvuori
 Tytöjen oma kirja, Otava 1956

Tarttis-Maaseututori

Tarttiksen joulupuoti

Sakasen Marjatarhan
myymälässä

6. - 21.12 klo 12 - 20
Suljettu 12.-14.12.
Avoinna joka päivä

Tarttilanraitti 68, 37770 Tarttila

Kyllä sinä olet tottuuko?

Tarttiksen joulupuoti on saanut seurakseen laavun, jossa tuli antaa tunnelmaa ja mahdollisuuden vaikka makkaran paistoon.

Seuraa ensi vuoden toripäiviä fb:ssa Tarttis Maaseututori

Leikkaa
talteen,
säilytä ja käytä

Saarioispuoli palvelee

- ota koppi paikallisesta
- on taitoa
- on tietoa

Apumiespalvelu JMK/ Kiinteistöhuolto JMK

apumiespalvelu@gmail.com
050 5270 256

Kaikki piha- ja puutarhatyöt
Maanrakennus työt
Puunkaadot
Lumityöt

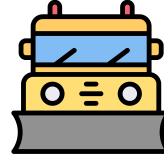
HARTIKKA, TAPANI

p. 040 828 1362
auto- ja LVI-apua

HEINONEN, MIKA,

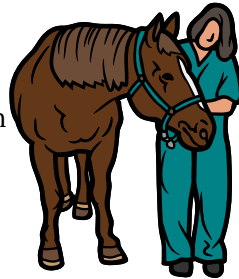
p. 045 671 0534
tienlanausta,

höyläystä ja polanteenpoistoa,
traktoriurakointia,
lumen aurausta,
hiekoitusta,
paalausta ja käärintää,
säilöheinää hevosille (kuljetus järjestyy)

HEVOSHIERONTAA,

p. 050 303 0700,
johannamarika.tammi@gmail.com
Johanna Tammi, hevoshieroja

HEVOSKYDYTYKSIÄ,

p. 040 575 0253
johannamarika.tammi@gmail.com
Sauli Tammi

HEVOSTILA KOIVUHAKA,

p. 040 152 5849
Hanna Hukari
ratsastustunteja, valmennusta, kerhoja

IRONSON,

p. 040 723 2885,
Tapani Salonen
rakennuspellityksiä

InnoJiit Oy

juha.lehtonen@innojiit.fi
p. 050 345 1870
rakennuttamista ja valvontaa

JANI SIRÉN KY,
p. 040 098 3591

maanajoa, soraa, multaa sepeliä

JUTIKKALAN KARTANO, KARTANOMUSEO,

p. 050 369 3636 vierailut tilauksesta
p. 040 517 5432, Elina Heikkinen,

KONE MÖLLI,
p. 044 986 4019

konemolli@gmail.com
remontteja, pienkoneenkorjausta ym.

KULJETUS LAUTIAINEN Oy

p. 050 357 0617

info@kuljetuslautiainen.fi

www.kuljetuslautiainen.fi

Valtteri Lautiainen

-nosturipalvelut koura- ja

kahmarivarustuksella

-maa-ainestoimitukset

-vaihtolavakuljetukset sekä roskalavojen
vuokraus

-lokakaivojen tyhjennykset

-maanrakennustyöt kaivurikuormaajalla

-koneelliset purkutyöt

KULJETUS RAUTELL,

045 176 7097

info@kuljetusrautell.fi

likakaivojen tyhjennystä,

sora/mursketoimituksia,

aurausta,

vaihto- ja roskalavojen vuokrausta,

lavetti- ja konekuljetuksia,

LAHISTEN KARTANO,

p. 040 838 3949 Elisabeth

lahisten@lahistenkartano.fi

- yhteistyöt

LOUNASPIIRTTI

p. +358 3542 1567

pitopalvelu

Maalaus ja Tapetointi

Miia Jokiniemi, maalarimestari

040 5178 504

miiamaalari@gmail.com

Kaikki maalaus ja tapetointi työt
myös huonekalujen entisöinti

NIEMINEN JARI
p. 040 724 2131
Kuivia koivuklapeja

PÄIVÖLÄN OPISTO,
(03)233 2200
www.paivola.fi

Koulutusta ja kursseja,
erilaisten tilaisuuksien
järjestämistä,
Majoitus- ja ruokailupaketteja

RAKENNUSTOIMI T:MI,
p. (03)542 2915
Juha Tammi
Rakennustyöt

RANTAL Oy,
p. 040 514 1919,
http://rantal.fi

Ilmastointi- ym. kiinteistöhuoltotyöt

SAARIOISPUOLEN KYLÄYHDISTYS RY,
p. 040 098 8126

yhdistysavain.fi/saarioispuoli
makkaragrillin vuokrausta

SAARIOISMAJA JA JUHANSALI,
Saarioispuolen metsästysseura ry,
p. 040 181 7411 (varaukset)
www.saariospuolenmetsastysseura.com

SAKASEN MARJATARHA,
p. 040 5577 955 /Leena-Reetta
hunajamarjaa ja vadelmaa
p. 050 306 5454 /Osmo
kaivinkoneurakointia,
maanrakennustyöt,
energiapuunkorjuu,
puutarhaistutukset,
piha- ja maisematyöt
ohskaivin@gmail.com,
www.facebook.com/ohskaivin

SAMI SAARINEN,
p. 040 098 8126,
Apuna monessa. Kysy.
Juhlateltan vuokraus

SS-TALLI,
p. (03) 543 6279,
www.ss-talli.com
hevostalli,
läpi vuoden ratsastustunteja,
Highlander (ylämaan karjan)-lihaa,

TARTTIS MAASEUTUTORI RY
lähialueen käsityöläisten
ja kotileipureiden
myyntipaikka
Tarttilan koululla
tarttismaaseututori@gmail.com

TAKSI SIRÉN
p. 040 0275659
Tiina Sirén

TARTTILAN KOULU,
p. 040 335 6288,
perusopetusluokat 1-6

UITTAMON TILA,
p. 040 076 8647
Juha Alfthan
polttopuut,
lumenauraus,
liukassepin levitystä,
liukassepeliä

VALKEAKOSKEN AUTOPAJA,
p.040 581 8390
Markku Laitasaari,

VANHA TYÖVÄENTALO,
p. 040 500 3770 Pauli Ahopelto, kuvataiteilija
p. 040 500 6017, Kati Korpinen, ohjelmatuottaja
KinoTarttila-elokuvaillat,
TattilaJazz-tapahtumat,
taidetoimintaa
www.facebook.com/tarttila

VISAVUOREN MUSEO
p. (03) 543 6528
www.visavuori.fi
Emil Wikströmin museo
Kari-paviljonki
Visavuoren valimokahvila

Ota palvelusivut talteen.
Kyläyhdistyksen kotisivulta voit
seurata kylän tapahtumia ja
palveluiden päivittymistä.